

ประชุมสัมมนาวิชาการ ประจำปี 2567 นวัตกรรมพืชสวนพร้อมใช้

ทุเรียนลูกผสมพันธุ์ กวก.จันทบุรี 4

ประวัติความเป็นมา

จากการศึกษาและผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนเพื่อผลิตทุเรียนลูกผสมในอนาคตดำเนินการระหว่างธันวาคม พ.ศ.2528 - กันยายน พ.ศ. 2533 ได้ทำการผสมข้ามพันธุ์โดยใช้พันธุ์พ่อพันธุ์แม่ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 18 พันธุ์ เพื่อให้ได้ทุเรียนลูกผสมที่มีคุณภาพดี และมีคุณลักษณะต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดและขยายช่วงการผลิต เป็นพันธุ์ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดู กลางฤดู หรือปลายฤดู (early, moderate or late maturity) ซึ่งมีคุณภาพดี ณ ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และสวนเกษตรในจังหวัดจันทบุรี โดยได้ทำการผสมข้ามพันธุ์ทุเรียนแบบสลับพ่อแม่จำนวน 55 คู่ผสมได้เมล็ดลูกผสมทั้งหมด 17,840 เมล็ดนำไปเพาะได้ต้นกล้าลูกผสม 7,634 ต้น หลังจากนั้น ได้นำต้นกล้าลูกผสมมากกว่า 2,743 ต้น ไปปลูกกลางแจ้งในระยะ 3x8 เมตร ส่วนต้นกล้าลูกผสมอีก 333 ต้น ได้ทำการทาบกิ่งบนต้นต่อทุเรียนพันธุ์ชะนีที่ให้ผลผลิตแล้ว โดยได้ดำเนินการระหว่างปี 2531-2534 ที่แปลงทดลองพืชสวน ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ภายในพื้นที่ของสถานีทดลองยางทุ่งพล จ.จันทบุรี และศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี จ.จันทบุรี ต่อมา ได้มีการประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี 2542-2544 โดยใช้ต้นทุเรียนลูกผสมที่ทาบกิ่งบนต้นต่อที่ให้ผลผลิตแล้ว และปลูกกลางแจ้งเริ่มออกดอกติดผลมากขึ้นจำนวน 193 ต้น จาก 19 คู่ผสม ในปี 2542 จำนวน 224 ต้น จาก 20 คู่ผสม ในปี 2543 จำนวน 326 ต้น จาก 21 คู่ผสม ในปี 2544 จึงได้ทำการศึกษาและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ดังกล่าว โดยทำการตรวจสอบคุณภาพของผลทุเรียนลูกผสม เปรียบเทียบกับพันธุ์พ่อแม่อย่างน้อย 774 ผล ในปี 2542 705 ผล ในปี 2543 1,089 ผล ในปี 2544 ตามลำดับ ทั้งลักษณะภายนอก ลักษณะภายใน และลักษณะทางการเกษตรจำนวน 26 ลักษณะ แต่เน้นเฉพาะลักษณะทางคุณภาพที่สำคัญ 5 ลักษณะ คือ น้ำหนักผล ความหนาเนื้อ เปอร์เซ็นต์เนื้อต่อผล คุณภาพในการรับประทาน และเปอร์เซ็นต์เมล็ดลีบ รวมทั้งอายุการเก็บเกี่ยว เปอร์เซ็นต์การติดผล และผลผลิต ผลจากการคัดเลือกได้ทุเรียนลูกผสมที่มีคุณภาพดีเด่นตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เป็นเวลาติดต่อกันอย่างน้อย 2-3 ปี และได้เปรียบเทียบกับพันธุ์การค้าในปัจจุบัน ทำให้ได้พันธุ์ทุเรียนลูกผสม ซึ่งมีแนวโน้มที่จะใช้เป็นพันธุ์แนะนำต่อไป 3 พันธุ์แรก คือ ทุเรียนลูกผสม ICN x M 5-1-1 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนีกับพันธุ์พ่อหมอนทอง, ICN 7-5-2-2 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ชะนีกับพ่อพวงมณี และ 10-251-8 เป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์แม่ก้านยาวกับพ่อชะนีต่อมาได้ประเมินและคัดเลือกทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ระหว่างปี 2545-2553 ได้พันธุ์ลูกผสมซึ่งมีคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์อีก 3 พันธุ์ เพื่อเสนอเป็นพันธุ์แนะนำต่อไป

ลักษณะประจำพันธุ์

ต้นทรงพุ่มรูปฉัตร พุ่มโปร่ง กิ่งแขนงห่าง เจริญเติบโตดี สูงประมาณ 10 เมตร ใบมีขนาดยาวและใหญ่ รูปทรงยาวรี (linear-oblong) ปลายใบเรียวแหลม และยาว (candate-acuminate) ขอบใบเรียบ ความกว้างเฉลี่ย 4.72 เซนติเมตร ความยาวเฉลี่ย 15.40 เซนติเมตร ดอก/ช่อดอกเกิดตามกิ่งแขนงใหญ่ เป็นช่อดอกแบบช่อเชิงลดหลั่น (corymb) ประกอบด้วย ดอกย่อยตั้งแต่ 1-30 ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีขาวอมเหลือง มี 5 กลีบ เกสรตัวผู้ติดเป็นแผง (lobe) มี 5 แผง อยู่ตรงข้ามกับกลีบดอก แต่ละแผงมีก้านชูอับเรณูและอับเรณูอย่างละ 4-18 อัน รังไข่อยู่เหนือส่วนต่างๆ ของดอก (superior) มี 5 ห้อง ขนาดรังไข่ 0.50-0.70 เซนติเมตร ผลลักษณะรูปทรงกลมรีแป้น ขนาดผลปานกลาง น้ำหนักผลอยู่ ระหว่าง 2.00 – 2.93 กิโลกรัม มีก้านผลยาว 6.56 เซนติเมตร ทรงผลค่อนข้างกลม (round) พูพุดชัดเจน ร่องพูไม่ลึก หนามเล็ก สั้น ขอบหนามทั้งสองข้างโค้งเข้า (concave) ตรง (pointed) เนื้อหนาปานกลาง สีเหลืองสวยสม่ำเสมอ (YO 13B) รสชาติดี หวานมัน เนื้อเหนียวละเอียด ถึงแก่ปลีหลุดแล้ว เนื้อคงสภาพได้นาน ไม่ละ กลิ่นอ่อน เมล็ดเมล็ดยาวรี สีน้ำตาล มีความกว้าง 3.08 เซนติเมตร ยาว 4.81 เซนติเมตร เนื้อหนาเฉลี่ย 1.11 เซนติเมตร รสชาติดี เนื้อแห้งเส้นใยน้อย เมล็ดลีบอยู่ระหว่าง 19.37-38.33 เปอร์เซ็นต์

ลักษณะเด่น

- อายุเก็บเกี่ยวปานกลาง ตั้งแต่ 112-116 วัน หลังดอกบาน หรือเฉลี่ย 114 วัน (เฉลี่ย 5 ปี) โดยดอกบานช่วงปลายเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวได้ช่วงต้นเดือนพฤษภาคม
- การติดผลตั้งแต่ 2.80-16.30 เปอร์เซ็นต์ (เมื่อ 4 สัปดาห์) หลังดอกบาน หรือเฉลี่ยอยู่ที่ 9.55 เปอร์เซ็นต์ (เฉลี่ย 5 ปี)
- มีคุณภาพดีตามมาตรฐานคุณภาพทุเรียนของประเทศไทย พ.ศ. 2541 โดยลักษณะภายนอกมีพุ่มสมบูรณ์ เป็นลูกผสมระหว่างแม่พันธุ์ก้านยาวกับพ่อพันธุ์หมอนทอง มีลักษณะรูปทรงกลมรีแป้น ก้านผลยาว 6.56 เซนติเมตร น้ำหนักผล 2.36 กิโลกรัม ความหนาเปลือก 1.34 เซนติเมตร ความหนาเนื้อ 1.11 เซนติเมตร เปอร์เซ็นต์น้ำหนักรับเนื้อต่อน้ำหนักผลเท่ากับ 27.05 เปอร์เซ็นต์ เปอร์เซ็นต์เมล็ดลีบ 28.76 เปอร์เซ็นต์ อายุเก็บเกี่ยว 114 วัน ลักษณะดีเด่น คือ เนื้อสีเหลืองเข้ม (YO13B) รสชาติหวานมัน เนื้อเหนียวมาก ละเอียด กลิ่นอ่อน

พื้นที่แนะนำ

เขตปลูกทุเรียนภาคตะวันออก เช่น จังหวัดจันทบุรี ตราด ระยอง หรือ ภาคอื่นๆ ที่มีสภาพภูมิอากาศใกล้เคียงกับภาคตะวันออก

ข้อควรระวังหรือข้อจำกัด

ควรระวังโรครากเน่าในทุเรียน

สถานะพันธุ์พืช

- พันธุ์แนะนำ รับรองเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556

หน่วยงานรับผิดชอบ

- ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี สถาบันวิจัยพืชสวน